

Het Statistisch Toezichtscomité

Beraadslaging STAT nr. 22/2017 van 7 november 2017

Betreft: Aanvraag tot machtiging door Universiteit Gent, Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde om vanwege de Algemene Directie Statistiek-Statistics Belgium mededeling te bekomen van gecodeerde studiegegevens (de Belgische gegevens van EU-SILC 2013) voor een onderzoek naar de factoren die het subjectief welzijn (subjective well-being of SWB) in België beïnvloeden (STAT-MA-2017-023)

Het Statistisch Toezichtscomité (hierna "het Comité");

Gelet op de wet van 4 juli 1962 *betreffende de openbare statistiek* (hierna "wet openbare statistiek");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP");

Gelet op het koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "koninklijk besluit van 13 februari 2001");

Gelet op het koninklijk besluit van 7 juni 2007 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van het Statistisch Toezichtscomité opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van Universiteit Gent, Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde ontvangen op 24 augustus 2017;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (Algemene Directie Statistiek – Statistics Belgium) op 2 oktober 2017;

Gelet op het technisch en juridisch advies ontvangen op 26 oktober 2017;

Gelet op het verslag van de Voorzitter;

Beslist op 7 november 2017, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De aanvraag strekt ertoe om Universiteit Gent, Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde, hierna de Onderzoeker genoemd, te machtigen om vanwege de Algemene Directie Statistiek - Statistics Belgium (hierna ADSSB) mededeling te bekomen van gecodeerde studiegegevens (de Belgische gegevens van EU-SILC 2013) voor een onderzoek naar de factoren die het subjectief welzijn (subjective well-being of SWB) in België beïnvloeden.
2. De aanvraag strekt er tevens toe het ingevolge die mededeling af te sluiten vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker goed te keuren.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. TOEPASSELIJKE WETGEVING

A.1. Wet openbare statistiek

3. Op grond van de artikelen 15 en 15*bis* van de wet openbare statistiek is ADSSB bevoegd, na toestemming van het Statistisch Toezichtscomité en mits een vertrouwelijkheidscontract goedgekeurd is door datzelfde Comité, gecodeerde studiegegevens te leveren aan de in de wet openbare statistiek vermelde bestemmingen onder de in de wet openbare statistiek gestelde voorwaarden.

A.2. WVP en koninklijk besluit van 13 februari 2001

4. Op grond van artikel 1, § 1 van de WVP en artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 zijn gecodeerde studiegegevens betreffende geïdentificeerde of identificeerbare

natuurlijke personen persoonsgegevens, waarvan de verwerking slechts mag gebeuren onder de in de WVP en het koninklijk besluit van 13 februari 2001 gestelde voorwaarden.

B. RECHTSBASIS

5. Aangezien Universiteit Gent, Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde een wetenschappelijke instelling is, behoort zij tot de organen die luidens de wet openbare statistiek gemachtigd zijn om gecodeerde studiegegevens te verkrijgen (artikel 15, § 1, 4°).
6. De Onderzoeker komt derhalve principieel in aanmerking om gemachtigd te worden om de gevraagde gegevens te ontvangen.

C. FINALITEIT

7. Persoonsgegevens dienen voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden te worden verkregen (artikel 4, § 1, 2° WVP).
8. De gegevens worden gevraagd met het oog op volgend wetenschappelijk onderzoek.
9. In de vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde (UGent) wordt er in het kader van de Leerstoel "Perspectieven op een gezond en gelukkig leven" onderzoek gevoerd naar de factoren die het subjectief welzijn (subjective well-being of SWB) in België beïnvloeden. Binnen deze studie wordt het effect op de SWB onderzocht van factoren zoals de financiële situatie, sociale exclusie, fysieke en mentale gezondheid, fysieke omgeving, werksituatie, sociale relaties, woonsituatie en gezinssituatie. Bijzondere aandacht wordt gegeven aan de rol van de sociaaleconomische situatie op de SWB. Om deze reden kunnen de Belgische gegevens van het EU-SILC 2013 (European Union Statistics on Income and Living Conditions) relevante inzichten bieden voor deze studie.
10. Deze doelstelling beantwoordt aan de voormelde vereisten van de WVP.
11. Op grond van artikel 15 van de wet openbare statistiek dienen de gecodeerde persoonsgegevens te worden verkregen voor statistische of wetenschappelijke doeleinden. De gegevens zijn in casu bestemd voor wetenschappelijk onderzoek.
12. De beheersinstelling stelt dat de gevraagde data louter kan gebruikt worden in het kader van het doctoraatsproject naar subjectief welzijn. Op het vlak van finaliteit stelt zich bijgevolg geen probleem. Het Comité sluit zich daarbij aan.

D. GEGEVENS

13. Het betreft de Belgische gegevens van EU-SILC 2013 (European Union Statistics on Income and Living Conditions).

E. PROPORTIONALITEIT**E.1. Ten overstaan van de noodzaak tot het verkrijgen van gecodeerde gegevens**

14. De Onderzoeker mag de gecodeerde persoonsgegevens enkel ontvangen indien een verwerking van anonieme gegevens niet de mogelijkheid zou bieden de statistische of wetenschappelijke doeleinden die hij betracht te verwezenlijken (artikel 4 WVP).
15. De studie en analyse die hier worden beoogd kunnen het 'informatieverlies' van een eventuele anonimisering door de ADSSB (bv. door opname van de gevraagde gegevens in totaliserende tabellen) niet aan. Volgens de Onderzoeker is het relevant voor de onderzoeksvragen om de data op individueel niveau te bestuderen, gezien tal van relevante variabelen (zoals werkloosheid, persoonlijk inkomen, opleidingsniveau, etc.) op dit niveau worden gemeten.
16. De noodzaak om over niet-geaggregeerde gegevens te kunnen beschikken wordt duidelijk aangegeven en het Comité erkent bijgevolg de behoefte aan de gevraagde gecodeerde persoonsgegevens voor het beoogde onderzoek. Een mededeling van louter anonieme informatie kan hier niet volstaan.
17. De doeleinden rechtvaardigen dus de verwerking van gecodeerde persoonsgegevens.

E.2. Ten overstaan van de hoeveelheid aan gegevens

18. Uit de aanvraag blijkt dat, in dit opzicht, het bewijs van proportionaliteit niet wordt geleverd per categorie van gegevens, meer bepaald Household Register (D-file), Household Data (H-file), Personal Register (R-file) en Personal Data (P-file).
19. Deze files, die gegevens bevatten inzake sociale uitsluiting, woonomstandigheden, inkomen, beroep, opleidingsniveau en gezondheid, laten toe om relaties te kunnen vastleggen met SWB. Gezien individuen met een lagere sociaaleconomische status een lagere score op vlak van SWB behalen is het interessant om na te gaan of dit wordt beïnvloed door hun woonomstandigheden, gezondheidstoestand, werksituatie, gezinssituatie, sociale relaties, inkomen, druk uit de maatschappij, etc. Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen is

EU-SILC 2013, kortom, uiterst geschikt, gezien het specifieke data omvat over de sociaaleconomische situatie van huishoudens en individuen.

20. Volgens de beheersinstelling zijn de gevraagde gegevens proportioneel ten opzichte van het beschreven doel en werd dit omstandig beargumenteerd door de Onderzoeker. Er is geen andere databank of bron beschikbaar die voor het beoogd onderzoek voldoende omvangrijke gegevens kan leveren. Het evenredigheidsbeginsel is bijgevolg in acht genomen.
21. Volgens de beheersinstelling vormen een aantal gevraagde variabelen een risico op indirecte identificatie, reden waarom voor onderstaande variabelen volgende bewerking zal toegepast worden:
 - DB040: enkel op NUTS 1 niveau, niet NUTS 2
 - HH010: enkel de eerste 4 categorieën, 5de wordt missing
 - RB080: wordt afgeblokt voor personen tot 85 jaar (dus 85 jaar of ouder)
 - PB140: wordt afgeblokt voor personen tot 85 jaar (dus 85 jaar of ouder)
 - PB210: wordt opgedeeld in regionale categorieën
 - PE020: master en doctoraat worden samengevoegd
 - PE040: master en doctoraat worden samengevoegd
22. De beheersinstelling merkt tenslotte op dat er variabelen gevraagd worden die niet ingevuld worden in België en bijgevolg niet kunnen geleverd worden: HH061, PY031G en PY200G.
23. Het Comité besluit dat, mits rekening wordt gehouden met de beperkingen in randnummers 21 en 22, de gevraagde gegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn conform artikel 4, § 1, 3° van de WVP.

E.3. Ten opzichte van de bewaartermijn van de gegevens

24. Persoonsgegevens mogen niet langer worden bewaard dan voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of verder worden verwerkt, noodzakelijk is (artikel 4, § 1, 5° van de WVP).
25. De Onderzoeker wenst de gegevens te kunnen gebruiken en bewaren zo lang als de looptijd van het onderzoeksproject, zijnde 4 jaar.
26. Voor het Comité is dat een proportionele retentieduur. Ook de beheersinstelling is van oordeel dat de gevraagde gegevens mogen worden bewaard voor 4 jaar.

27. Na deze termijn moeten de gegevens en back-ups door de Onderzoeker volledig vernietigd worden. Het is niet toegestaan de gecodeerde studiegegevens voor dezelfde doeleinden langer te blijven gebruiken, behoudens toegekende verlenging. Mochten de doeleinden reeds vóór het vervallen van die termijn zijn bereikt, dienen de gegevens en back-ups nog voor afloop van deze termijn door de Onderzoeker te worden vernietigd, met name meteen nadat de doeleinden zijn verwezenlijkt. Indien het onderzoek zou worden gestaakt vóór het vervallen van die termijn, moet de beheersinstelling en het Comité hiervan ingelicht worden en dienen de gegevens en back-ups meteen nadat het onderzoek werd gestaakt te worden vernietigd.

F. AANGIFTE

28. De Onderzoeker dient, voordat wordt overgegaan tot één of meer volledig of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van de gevraagde gecodeerde gegevens die voor de verwezenlijking van de vooropgestelde doeleinden bestemd zijn, daarvan aangifte te doen bij de Commissie.

G. BEVEILIGING

G.1. Veiligheidsconsulent

29. Uit de door de Onderzoeker meegedeelde stukken blijkt dat hij over een veiligheidsconsulent beschikt, wiens identiteit tevens werd meegedeeld.

G.2. Veiligheidsbeleid

30. Uit de conformiteitsverklaring inzake het informatiebeveiligingssysteem, die de aanvraag tot mededeling van de gegevens en het vertrouwelijkheidscontract vergezeld, kan opgemaakt worden dat de 14 veiligheidsmaatregelen die in het algemeen worden aanbevolen bij de verwerking van persoonsgegevens zijn gerealiseerd.
31. De beheersinstelling levert op dit vlak een gunstig advies af omdat alle veiligheidsmaatregelen uit de conformiteitsverklaring worden toegepast, de Onderzoeker beschikt over een veiligheidsadviseur en de Onderzoeker enkel globale resultaten zal publiceren.

G.3. Verantwoordelijke natuurlijke persoon

32. De identiteit van de verantwoordelijke natuurlijke persoon werd meegedeeld. Deze persoon is persoonlijk verantwoordelijk voor het naleven van alle verplichtingen m.b.t. de uitvoering van

de wet openbare statistiek, de WVP, hun uitvoeringsbesluiten, elke andere wettelijke of reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.

33. Deze persoon zal daadwerkelijk toezien op de rechtmatige aanwending van de verstrekte gegevens.
34. De maatregelen waarvan sprake in G. 1. t.e.m. G.3., die de bescherming en de veiligheid van de verstrekte studiegegevens moeten verzekeren, zoals vereist door artikel 16 WVP en artikel 15*bis* wet openbare statistiek, zijn doeltreffend, indien ze strikt worden gecontroleerd en (op)gevolgd in de praktijk.

G.4. Scheiding van andere verwerkingen

35. De Onderzoeker dient onderhavige verwerking van onderhavige gegevens voor onderhavige doeleinden gescheiden te houden van de andere verwerkingen van persoonsgegevens die hij eventueel onder zich heeft.

G.5. Verbod op decodering

36. De Onderzoeker dient er zich contractueel toe te verbinden alle mogelijke middelen te zullen inzetten om te vermijden dat de identiteit van de personen op wie de meegedeelde persoonsgegevens betrekking hebben, zou worden achterhaald. De Onderzoeker mag geen acties verrichten die als doel hebben gecodeerde gegevens in ongecodeerde gegevens om te zetten.

G.6. Koppelverbod

37. De Onderzoeker mag geen pogingen ondernemen om de bekomen persoonsgegevens te koppelen aan persoonsgegevens die reeds met toepassing van andere machtigingen aan hem werden overgemaakt.

G.7. Vertrouwelijkheid

38. De Onderzoeker verbindt er zich toe de vertrouwelijkheid van de studiegegevens in acht te nemen en ervoor te zorgen dat de studiegegevens uitsluitend gebruikt worden door leden van zijn/haar eigen personeel, met het oog op de uitvoering van het bedoelde onderzoek.

G.8. Personen die de studiegegevens gebruiken en de lijst van deze personen

39. De bevoegde personen die de studiegegevens gebruiken zijn in een lijst met naam opgesomd.
40. De Onderzoeker moet inderdaad, gelet op de gevoelige aard van bepaalde gegevens (nl. m.b.t. fysieke en mentale gezondheid), hoofdstuk III van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 naleven, hetzij:
- een lijst opstellen waarop de (categorieën van) personen vermeld worden die de meegeedeelde gegevens zullen gebruiken. Deze lijst zal voortdurend geactualiseerd en ter beschikking van de Commissie gehouden worden ;
 - deze personen moeten door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijk karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen. Minstens zullen deze personen een verklaring ondertekenen waarin zij zich hiertoe verbinden de veiligheid en het vertrouwelijk karakter van de informatiegegevens te bewaren ;
 - in de aangifte van de geautomatiseerde verwerking van de verkregen gegevens wordt melding gemaakt van de wet of verordening op grond waarvan de verwerking van dergelijke persoonsgegevens is toegestaan.

H. ANDERE GEBRUIKSVOORWAARDEN

H.1. Verspreiding resultaten

41. De stukken vermelden dat elke rapportering van resultaten van dit onderzoek op geaggregeerd niveau gebeurt. In geen enkele rapportering zullen individuele gegevens vermeld worden of zal verwezen worden naar individuele personen of unieke zorgverstrekkers uit de onderzoekspopulatie. Het niveau van aggregatie bij rapportage ligt nog niet vast en is afhankelijk van de gevonden resultaten. Daarbij zal steeds worden vermeden dat het aggregatieniveau zo laag is dat op basis van 'small cells' indirect individuele personen of unieke zorgverstrekkers kunnen worden geïdentificeerd. Rapportering zal plaats vinden onder de vorm van een aantal artikels in wetenschappelijke tijdschriften, die kaderen in een doctoraatsonderzoek.
42. De Onderzoeker moet er inderdaad voor zorgen dat, na analyse en gebruik van de gegevens, de gepubliceerde resultaten anoniem en globaal blijven, zodat de individuele gegevens er niet rechtstreeks of onrechtstreeks uit geïdentificeerd kunnen worden.

43. De resultaten mogen dus enkel onder globale en naamloze vorm worden verspreid.
44. Tenminste vijftien dagen vóór de verspreiding moet de Onderzoeker de voorgenomen publicatie overigens aan ADSSB ter inzage voorleggen.

H.2. Wetenschappelijk doel, wetenschappelijke normen en analysemethoden

45. Voor de Onderzoeker, die bestemming is in de zin van artikel 15, eerste lid, 4°, van de wet openbare statistiek, stelt zich bijkomend de eis van beschrijving van de analysemethoden die zullen aangewend worden bij de onderzoeken en het bewijs dat het onderzoek beantwoordt aan de geldende wetenschappelijke normen.
46. De Onderzoeker vermeldt in de aanvraag volgende aan te wenden analysemethoden: univariabele en bivariate beschrijvende statistiek om verbanden tussen verschillende variabelen te detecteren. Gezien bij univariate analyse enkel het effect wordt bekeken zonder rekening te houden met eventuele invloed van andere variabelen zullen ook bivariate en multivariate analyses worden uitgevoerd. Door multivariate analyse toe te passen, kan de Onderzoeker eventueel corrigeren voor beïnvloedende andere variabelen en kunnen associatiemodellen en predictiemodellen opgesteld worden. Tevens zal worden nagegaan welke variabelen een mediërende effect hebben. Om het effect te kunnen bepalen van beïnvloedende variabelen zal multivariate regressie toegepast worden.
47. Teneinde aan te tonen dat het onderzoek beantwoordt aan de geldende wetenschappelijke normen vermeldt de Onderzoeker dat op voldoende hoog geaggregeerd niveau rapportering zal plaatsvinden onder de vorm van een aantal artikels in wetenschappelijke tijdschriften, die kaderen in een doctoraatsonderzoek. Tevens zullen conclusies in de vorm van 'maatschappelijke suggesties' in niet-wetenschappelijke media worden gepubliceerd.
48. De beheersinstelling stelt terzake dat de Onderzoeker getuigt van een grondige wetenschappelijke expertise met betrekking tot de analysemethoden. Gezien de kleine steekproef van de EU-SILC enquête moet echter de striktste wetenschappelijke normen gebruikt worden in het generaliseren van de resultaten. De beheersinstelling adviseert ook dat de voorgestelde analyses op regionaal niveau uiterst voorzichtig uitgevoerd worden. Voor zover het Comité kon oordelen, kan de wetenschappelijkheid van zowel de finaliteit als de methodologie van het onderzoek niet betwist worden.

H.3. Controle

49. De Onderzoeker stemt er uitdrukkelijk mee in dat vertegenwoordigers van het Comité, te allen tijde zonder voorafgaande ingebrekestelling toegang krijgen tot de lokalen en tot de informatica-infrastructuur waar de verstrekte gegevens worden bewaard, om na te gaan of de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten, alsook de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract worden uitgevoerd.
50. Op eenvoudig verzoek kan het Comité toegang krijgen tot andere lokalen en ICT-systemen om te controleren of er geen inbreuk gepleegd wordt op de bepalingen van de beslissing van het Comité, de bepalingen van de wet openbare statistiek en haar uitvoeringsbesluiten en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract.

I. HET VERTROUWELIJKHEIDSCONTRACT

51. De studiegegevens worden medegedeeld aan de Onderzoeker krachtens een vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.
52. Het vertrouwelijkheidscontract, dat als bijlage werd gevoegd bij de aanvraag tot mededeling van de gegevens, legt de voorwaarden vast waaronder de gegevens door ADSSB doorgegeven en door de Onderzoeker gebruikt mogen worden.
53. Het vertrouwelijkheidscontract bevat minstens de wettelijk verplichte vermeldingen als bepaald in artikel 15*bis* wet openbare statistiek, waaronder de duur van het vertrouwelijkheidscontract, dat, in de ogen van het Comité, wordt gesloten voor de duur van 4 jaar. Dit laatste betekent geenszins dat na afloop van deze contractuele termijn, de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf mag worden doorbroken. Die laatste moet dus onbeperkt in de tijd worden gerespecteerd.
54. De contractuele bepalingen die te maken hebben met privacy en vertrouwelijkheid die in het vertrouwelijkheidscontract staan, zijn opgenomen in onderhavige beslissing van het Comité, waardoor personen vreemd aan het vertrouwelijkheidscontract zich ook kunnen wenden tot het Comité, die aldus de naleving van de voorwaarden waaronder de gegevens door de Onderzoeker gebruikt mogen worden kan controleren.

III. ALGEMEEN BESLUIT

55. De Onderzoeker dient bij de verwerking van de verkregen persoonsgegevens rekening te houden met de WVP, de wet openbare statistiek, hun uitvoeringsbesluiten en elke andere wettelijke of reglementaire bepaling tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de bepalingen van de onderhavige beslissing van het Comité, en de bepalingen van het vertrouwelijkheidscontract tussen ADSSB en de Onderzoeker.

IV. SPECIFIEK BESLUIT

56. Het Comité is van oordeel dat:

- de Onderzoeker over een rechtsgrond beschikt om de verzochte gecodeerde studiegegevens op te vragen;
- de mededeling door ADSSB van de gevraagde gecodeerde studiegegevens aan de Onderzoeker toegelaten is met het oog op de beoogde doelstellingen;
- de Onderzoeker, gelet op de aard van sommige gegevens in de gevraagde dataset, hoofdstuk III van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 moet naleven;
- de bewaarduur van de gegevens en dus de duur van het vertrouwelijkheidscontract is beperkt voor de duur van 4 jaar, na afloop waarvan de vertrouwelijkheid van de gegevens zelf onbeperkt in de tijd moet worden gerespecteerd.

OM DEZE REDENEN,

Het Comité,

1° machtigt ADSSB om de hoger vermelde persoonsgegevens onder de hoger vermelde voorwaarden mee te delen aan Universiteit Gent, Vakgroep Maatschappelijke Gezondheidskunde;

2° beslist dat deze machtiging geldt voor zover en voor zolang de voorwaarden in deze beraadslaging zijn vervuld;

3° keurt het vertrouwelijkheidscontract dat er bij hoort onder de hoger vermelde voorwaarden goed.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) An Machtens

(get.) Gert Vermeulen